

**Innowacja pedagogiczna**  
**„Przedszkolak za pan brat z ekologią”**  
**-program ekologiczny.**



Opracowały: Ewelina Kowalska, Karolina Mikołajczak, Halina Surma

## Wstęp

Świat przyrody jest fascynujący, piękny i tajemniczy. Dostarcza nam on pozytywnych emocji oraz wzbudza zainteresowanie i podziw, wciąż odkrywamy go na nowo. Obcowanie z przyrodą daje spokój, co jest pewnym rodzajem terapii i dlatego już od najwcześniejszych lat życia człowieka należy tak kształtować jego sposób myślenia i zachowania, aby umiał o nią zadbać. W czasach gwałtownych zmian oraz szybkiego rozwoju cywilizacji pojęcia: ekologia, edukacja ekologiczna, ochrona środowiska nabierają coraz większego znaczenia. Zanieczyszczone powietrze, woda, gleba, obumierające drzewa, ginące zwierzęta – „wołają o pomoc”. Problem ten dotyczy wszystkich mieszkańców naszej Ziemi, dlatego też ochrona środowiska przyrodniczego jest koniecznością. Dziecko w wieku przedszkolnym wchodzi w aktywne relacje ze swoim społecznym i przyrodniczym środowiskiem, nawiązuje żywy i silny kontakt z przyrodą, Dlatego od najwcześniejszych lat należy rozpocząć już kształtowanie właściwej postawy człowieka wobec środowiska. Poznawanie przyrody, przeżywanie jej piękna i bogactwa, stwarzanie warunków bezpośredniego kontaktu z nią zapewnia dziecku bio-społeczny rozwój. Należy dostarczać mu możliwości poznawania przyrody poprzez aktywny i bezpośredni kontakt z nią i jej zjawiskami. Przedszkolak powinien obserwować, badać, eksperymentować. Dzięki temu stosunek dziecka do obiektów przyrodniczych, ekosystemów stanie się bardziej osobisty. Edukacja z zakresu ochrony oraz kształtowania środowiska człowieka powinna więc stanowić składową część działalności dydaktyczno –wychowawczej nauczyciela i rodziców. Pracując w parciu o program ekologiczny „Przedszkolak za pan brat z ekologią”, mamy możliwość wprowadzić dzieci w świat najbliższego nam środowiska przyrodniczego. Program powinien zainspirować nauczycieli do stosowania nowatorskich form i metod pracy, a także integrowania poszczególnych obszarów edukacyjnych. Tematy oraz sposoby realizacji programu mają przede wszystkim pobudzić dzieci do samodzielnego działania, poszukiwania i myślenia. Głównym zadaniem podczas realizacji treści zawartych w tym programie jest, aby potrzeba poznania wynikała z zainteresowania samego dziecka. Poznawanie świata za pomocą działania i zmysłów jest dla niego sprawą naturalną. Gdy w wieku przedszkolnym wpoimy dzieciom umiłowanie przyrody, to będzie im ono towarzyszyć w ciągu całego życia.

### **Założenia programu:**

Dzieci są aktywnymi obserwatorami tego, co się wokół nich dzieje i nie mają jeszcze wykształconych złych przyzwyczajęń. Nabywanie przez dziecko świadomości ekologicznej, odpowiedzialnego działania na rzecz ochrony i poprawy środowiska człowieka, wymaga systematycznego i celowego działania nauczyciela.

Program „Przedszkolak za pan brat z ekologią” przeznaczony jest dla dzieci w wieku 3-5 lat, uczęszczających do Przedszkola Publicznego w Strzeszowie w roku szkolnym 2021/2022. Zawarte w programie treści zostały podzielone na propozycje/tematykę działań planowanych w kolejnych miesiącach. Mogą być one jednak realizowane w dowolnej kolejności i modyfikowane przez nauczycieli, którzy zechcą wnieść do niego własne pomysły.

Należy umożliwić dzieciom, na różnych poziomach, poszerzenie i pogłębianie wiadomości zgodnie z ich wzrastającymi możliwościami intelektualno – percepcyjnymi. Dobierać metody i formy w taki sposób, aby zajęcia i podejmowane działania były ciekawe, pobudzały do myślenia, poszukiwania, a przede wszystkim do działania. Założenia oraz proponowane działania w programie „Przedszkolak za pan brat z ekologią” są zgodne z podstawą programową wychowania przedszkolnego zawartą w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r.

### **Cele główne:**

- Rozbudzanie u dzieci zainteresowań przyrodniczych; dostrzeganie i poznawanie piękna otaczającej nas przyrody;
- Kształtowanie i podejmowanie działań na rzecz ochrony środowiska w tym kształtowanie postawy ekologicznej;
- Poszerzenie oferty dydaktycznej Przedszkola w Strzeszowie;

### **Cele szczegółowe programu:**

- Uświadomienie znaczenia i piękna otaczającego środowiska naturalnego;
- Zdobywanie, pogłębianie i utrwalanie wiadomości na temat życia roślin i zwierząt;
- Rozwijanie poczucia troski i odpowiedzialności o obecną i przyszłą jakość życia (stan środowiska przyrodniczego) na Ziemi;
- Aktywne uczestnictwo w poznawaniu przyrody poprzez bezpośrednią obserwację,eksperymentowanie, poszukiwanie; formułowanie wniosków i spostrzeżeń;
- Zapoznanie z przyczynami i skutkami zanieczyszczenia środowiska (wód, powietrza, gleby);
- Zapoznanie z zasadami i sposobami ochrony środowiska przyrodniczego (i rozumienie konieczności ich przestrzegania);
- Włączanie w akcje i działania proekologiczne;
- Kształtowanie właściwych nawyków (oszczędzanie wody, energii, segregowanie odpadów – w celu recyklingu, itp.);
- Wdrażanie do podejmowania działań ekologicznych w najbliższym otoczeniu i we własnym życiu;
- Stwarzanie możliwości oddziaływania poprzez edukację dzieci na inne osoby (członków rodzin dzieci, innych ludzi);
- Poszerzanie zasobu słownictwa o znaczeniu przyrodniczo-ekologicznym;
- Wdrażanie do wyrażania swojego rozumienia świata, zjawisk i rzeczy znajdujących się w najbliższym otoczeniu za pomocą komunikatów werbalnych i pozawerbalnych: tańca, ruchu, impresji plastycznych, technicznych, teatralnych;
- Wspieranie wszechstronnego rozwoju dziecka.

### **Warunki realizacji programu:**

Zajęcia z edukacji ekologicznej powinny odbywać się cyklicznie – dwa razy w miesiącu (w dowolnie wyznaczonym dniu).

## **Formy i metody realizacji programu:**

- Zadania praktyczno-badawcze (sadzenie i pielęgnacja roślin – np. w kąciku przyrody w sali, ogrodzie przedszkolnym);
- Gry i zabawy dydaktyczne w terenie;
- Wyjścia i wycieczki (park, las, różne instytucje np. muzeum);
- Organizowanie spotkań z ekspertami (przedstawicielami instytucji, biologami, leśnikami), których praca związana jest ze środowiskiem przyrodniczym i jej ochroną;
- Przekazy literackie: opowiadanie, wiersze itp.;
- Zabawy tematyczne, dydaktyczne, badawcze, eksperymenty;
- Pogadanki, dyskusje, „burza mózgów”;
- Zabawy i zajęcia o tematyce przyrodniczej i ekologicznej z wykorzystaniem środków multimedialnych (filmy, tablica interaktywna, różnego rodzaju programy komputerowe, itp.);
- Zabawy z piosenką o treści ekologicznej, przyrodniczej;
- Udział w ogólnopolskich akcjach i działaniach na rzecz ochrony środowiska;
- Promowanie przez przedszkola działań na rzecz ochrony środowiska np. poprzez przygotowywanie i prezentację przedstawień o treści przyrodniczej i ekologicznej; (np. dla dzieci, rodziców);
- Przygotowywanie i umieszczanie w widocznych miejscach tzw. EKO – plakatów, stworzenie EKO – kącików/ EKO- tablic;
- Przygotowywanie konkursów dla dzieci o tematyce przyrodniczej i ekologicznej;
- Spotkania, warsztaty, szkolenia dla nauczycieli realizujących program; Fotorelacje z przeprowadzonych zajęć;
- Zorganizowanie wewnątrzprzedszkolnych konkursów dla dzieci i rodziców: plastycznych, recytatorskich, wokalnych w dowolnym terminie (do wyboru – ekologiczne ozdoby choinkowe);

## **Proponowane działania/tematyka Termin realizacji**

### **Cały rok:**

Organizowanie w salach stałych kącików przyrodniczych z eksponatami przyrody żywej i nieżywej, dostosowanymi do aktualnej pory roku lub omawianych z dziećmi tematów;

Gromadzenie literatury o tematyce przyrodniczej, przyrządów do zabaw i działań badawczych (np. lupy, pipety, menzurki itp.);

Segregowanie z dziećmi odpadów zgodnie z aktualnymi zaleceniami;

Spacer w najbliższej okolicy przedszkola w celu obserwacji i poszukiwania pojemników do recyklingu;

Utworzenie wspólnie z dziećmi „KODEKSU – MAŁEGO EKOLOGA” – prawa i obowiązki;

Organizowanie w przedszkolu zbiórki np. makulatury, baterii, zakrętek itp.;

Organizowanie zabaw i zajęć plastycznych z wykorzystaniem surowców wtórnych;

### **Wrzesień**

- Spacery i wycieczki po najbliższej okolicy przedszkola – obserwacja jesiennej przyrody;
- Udział w ogólnopolskiej akcji SPRZATANIE ŚWIATA (23 września) - porządkowanie ogrodu przedszkolnego i najbliższej okolicy;
- Gromadzenie w kąciakach przyrody tzw. „Darów Jesieni” (dary lasu, warzywa, owoce);
- „Zdrowie na talerzu” – zajęcia kulinarne z wykorzystaniem sezonowych warzyw lub owoców;
- Wykorzystywanie materiału przyrodniczego do zajęć dydaktycznych wg pomysłu nauczyciela (np. prac plastycznych, zabaw matematycznych – przeliczanie, porównywanie, klasyfikowanie, zabaw muzyczno-rytmicznych itp.);
- Spacer do parku, lasu – zapoznanie z zasadami właściwego zachowywania się w parku, lesie;
- Warsztaty ekologiczne-wykopki ( 28-29.09. Piotrkowiczki);

### **Październik**

- Znaczenie lasów i drzew w życiu zwierząt i ludzi;
- „Lasy w niebezpieczeństwie!” – zapoznanie ze sposobami ochrony drzew; Las – dom ptaków i zwierząt - przygotowania zwierząt do zimy; ; Parki, rezerваты – wyjaśnienie pojęć; zapoznanie z wybranymi chronionymi gatunkami roślin i zwierząt;
- Przedszkolne Święto Dyni i plonów jesieni;

### **Listopad**

- Spacery w najbliższej okolicy przedszkola – obserwacja zmian zachodzących w zimowym krajobrazie; Podejmowanie działań na rzecz pomocy zwierzętom: Karmniki dla ptaków” – poznanie ptaków zimujących w Polsce, zakładanie karmników; dokarmianie ptaków podczas złych warunków atmosferycznych;
- Organizacja zbiórki karmy i potrzebnych rzeczy dla zwierząt ze schronisk;
- Warsztaty ekologiczne- „Dom drzewa” w Miliczu

### **Grudzień**

- „Skąd bierzemy prąd?” – poznawanie źródeł pozyskiwania energii i rodzajów elektrowni;
- Zasady oszczędzania energii (np.: ciepło – zakręcanie kaloryferów podczas wietrzenia, energia świetlna - używanie energooszczędnych żarówek, wyłączanie urządzeń na tzw. standy (czuwaniu); fotowoltanika, paliwo ekologiczne – z odpadów, odłączanie z kontaktów zbędnych urządzeń elektrycznych, oświetlanie wybranych miejsc na czujniki tzw. fotokomórki itp.);

- „Energia w naszym przedszkolu” – spacer po pomieszczeniach przedszkolnych w poszukiwaniu urządzeń działających na prąd; wdrażanie do poszanowania energii elektrycznej;
- Teatrzyk cieni – eksperymentowanie ze światłem;

### **Styczeń**

- „Woda w różnej postaci” - zapoznanie z różnymi stanami skupienia wody (śnieg, lód, para, ciecz); doświadczenia ze śniegiem, lodem - zwrócenie uwagi na zanieczyszczenia, „Komu i do czego potrzebna jest woda?” – poznawanie znaczenia wody w życiu człowieka, roślin i zwierząt;
- „Chore rzeki i jeziora” - zapoznanie z przyczynami zanieczyszczenia wód i sposobami jej ochrony oraz jej oczyszczania;
- „Kącik małego badacza” – zabawy badawcze z wodą (rozpuszczanie różnych substancji w wodzie, barwienie wody, parowanie i skraplanie, „co pływa, co tonie”, krystalizacja soli i cukru itp.);
- Zabawy na śniegu i lodzie – przestrzeganie bezpieczeństwa zabaw;
- „Oszczędzamy wodę” – poznanie sposobów oszczędzania; projektowanie plakietek, umieszczanie ich przy kranach w przedszkolu i domu;

### **Luty**

- „W poszukiwaniu wiosny” – spacer w najbliższej okolicy, obserwacja przyrody;
- „Wiosna na parapecie” – założenie hodowli roślin;
- „Czego do życia potrzebuje roślina?” – eksperymenty i doświadczenia z wodą i światłem;

### **Marzec**

- Obchody Pierwszego Dnia Wiosny - przygotowanie „EKOLOGICZNEJ MARZANNY” (z odpadów, surowców wtórnych);

### **Kwiecień**

- Międzynarodowy Dzień Ptaków (1 kwietnia) - poszukiwanie i obserwacja ptaków w ogrodzie przedszkolnym, poznanie wyglądu i nazw wybranych ptaków, ich zwyczajów, jesienne migracje, wiosenne przyloty, budowanie gniazd; rysowanie, malowanie, konstruowanie ptaków wg pomysłów dzieci itp.);
- „Co to jest gleba?” – wyjaśnienie pojęcia; Komu i do czego jest potrzebna? – burza mózgów; Obchody Międzynarodowego Dnia Ziemi (22 kwietnia)
- Wystawka prac z okazji obchodów Dnia Ziemi;
- Spotkanie z leśnikiem- wycieczka do Jar

### **Maj**

- Zabawy w plenerze – obserwacje przyrodnicze (z wykorzystaniem lup) owadów, roślin;
- „Dzień Pszczoły” – powiatowy konkurs plastyczny

- „Co to jest powietrze?” – poszukiwanie odpowiedzi; „Szukaj wiatru w polu” - zabawy z wiatrem, eksperymenty, doświadczenia;
- „Chore powietrze” – zapoznanie z przyczynami zanieczyszczenia powietrza i sposobami jego ochrony;

### **Czerwiec**

- Wycieczka do Osady Danieli
- Wycieczki grupowe z Serii „Podróże małe i duże”

### **Obszar ewaluacji:**

Ewaluacja pozwoli sprawdzić czy zamierzone cele zostały osiągnięte i czy podjęte działania przyniosły zamierzone efekty. Pozwoli to na wyciągnięcie wniosków oraz kontynuowanie i poszerzanie działań. W celu sprawdzenia skuteczności i przydatności realizacji programu dane do ewaluacji będą pozyskiwane poprzez:

- sprawozdania z placówek;
- bieżące fotorelacje z podjętych działań.